

Sygn. VPa 212/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 marca 2015 roku

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Piotrkowie Trybunalskim,

Wydział V w składzie:

Przewodniczący: SSO Beata Łapińska

Sędziowie: SSO Agnieszka Leżańska (spr.)

SSR del. Urszula Sipińska-Sęk

Protokolant: st.sekr.sądowy Marcelina Machera

po rozpoznaniu w dniu 17 marca 2015 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) w P..

przeciwko J. M.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda (...) w P..

od wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 15 października 2013r. sygn. IVP-Pm 305/12

1. zmienia zaskarżony wyrok w całości w ten sposób, że:

- zasądza od pozwanego J. M. na rzecz powoda (...) w P. kwotę 14.380,00 (czternaście tysięcy trzysta osiemdziesiąt) złotych wraz z ustawowymi odsetkami od 12 lipca 2012 roku do dnia zapłaty i oddala apelację w pozostałej części,

- zasądza od pozwanego J. M. na rzecz powoda (...) w P. kwotę 2.052,00 (dwa tysiące pięćdziesiąt dwa) złote tytułem zwrotu kosztów postępowania za I instancję;

2. zasądza od pozwanego J. M. na rzecz powoda (...) w P. kwotę 692,00 (sześćset dziewięćdziesiąt dwa) złote tytułem zwrotu kosztów postępowania za instancję odwoławczą.

Sygn. akt VPa 212/13

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 1 czerwca 2012 roku, (...) w P. wniósł o zasądzenie od pozwanego J. M. kwoty 16.541,94 zł.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, iż J. M. jest winien (...) uzyskaną bez podstawy prawnej kwotę 15.250,21 zł oraz kwotę 1.291,73 zł tytułem szkody powstałej na skutek bezzasadnie wszczętego przez powoda postępowania egzekucyjnego i wynikających z tego tytułu kosztów.

W odpowiedzi na pozew z dnia 6 sierpnia 2012 roku, pozwany J. M. nie uznał powództwa i wniósł o jego odrzucenie w całości.

Postanowieniem z dnia 9 października 2012 roku, Sąd Rejonowy oddalił wniosek o odrzucenie pozwu.

Postanowieniem z dnia 24 maja 2013 roku, Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Piotrkowie Trybunalskim, w sprawie V Pzm25/12, oddalił zażalenie na powyższe postanowienie Sądu Rejonowego.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 15 października 2013 roku, wydanym w sprawie o sygn.

akt IVP - Pm 305/12, Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb. IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił powództwo, zasądził od powoda (...) (...) w P.. na rzecz pozwanego J. M. kwotę 1.800,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz nakazał pobrać od powoda Miejskiego (...) w P.. na rzecz Skarbu Państwa -Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb kwotę 827 ,00 zł tytułem nieuiszczonej opłaty od pozwu.

Podstawę powyższego wyroku stanowiły następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne Sądu Rejonowego:

w dniu 22 listopada 2011 roku (...) w P. zobowiązał się w ugodzie zawartej przed Sądem Okręgowym w Piotrkowie Trybunalskim, w sprawie V Pa 212/11, (sygn. akt Sądu Rejonowego - IV P 2/11) zapłacić na rzecz pozwanego J. M. kwotę 80.000 złotych odszkodowania z tytułu rozwiązania umowy o pracę .

W dniu 15 grudnia 2011 roku powód przekazał na konto J. M. kwotę 65.620 zł i przekazał na do Urzędu Skarbowego w P. kwotę 14.380 zł., jako zaliczkę na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych.

W dniu 4 stycznia 2012 roku J. M. wystąpił do powoda - (...) o zapłatę brakującej kwoty 14.380 zł.

W dniu 20 stycznia 2012 roku Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Piotrkowie Trybunalskim zawiadomił (...) o wszczęciu egzekucji z wniosku J. M. oraz o zajęciu rachunku bankowego powoda.

Pismem dnia 25 stycznia 2012 roku, powód wystąpił do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Piotrkowie Trybunalskim o zawieszenie postępowania egzekucyjnego.

Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Piotrkowie Trybunalskim, postanowieniem z dnia 31 stycznia 2012 roku, odmówił zawieszenia postępowania egzekucyjnego.

W dniu 24 stycznia 2012 roku powód (...) wystąpił do Dyrektora (...)w Ł. o wydanie Interpretacji Indywidualnej dotyczącej obowiązków płatnika w zakresie podatku dochodowego z tytułu wypłaconego odszkodowania na mocy ugody sądowej.

W interpretacji Indywidualnej Dyrektor (...) w Ł. wskazał, iż w ocenie (...) istniał obowiązek podatkowy i powód winien pobrać zaliczkę na poczet podatku dochodowego.

W postępowaniu dotyczącym Interpretacji nie uczestniczył J. M., nie został on także powiadomiony o jej treści.

Obecnie powód działa pod nazwą (...) w P..

Pieniądze uzyskane przez pozwanego J. M. w drodze egzekucji komorniczej przeznaczył on na utrzymanie dwojga studiujących poza miejscem zamieszkania dzieci i obecnie środki te zostały zużyte.

W oparciu o poczynione ustalenia faktyczne Sąd Rejonowy uznał powództwo za niezasadne.

Sąd Rejonowy wskazał, iż zgodnie z art. 405 k.c. kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. Przesłanką roszczenia z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia jest uzyskanie korzyści majątkowej kosztem innej osoby bez podstawy prawnej. Brak tej podstawy prawnej ujmowany jest w judykaturze i piśmiennictwie w sposób zobiektywizowany -jako brak tytułu prawnego, legitymizującego przesunięcie korzyści majątkowej do majątku wzbogaconego (przysporzenie majątkowe dokonywane jest bez prawnego uzasadnienia). Brak podstawy prawnej oznacza brak (lub odpadnięcie) "celu prawnego", czyli causa świadczenia.

Z ustaleń Sądu Rejonowego wynika, iż pozwany w toku postępowania podnosił, iż z jednej strony brak jest podstaw do uznania, iż doszło do bezpodstawnego wzbogacenia, a z drugiej strony w przypadku przyjęcia, iż jest on bezpodstawnie wzbogaconym, obowiązek zwrotu ustał, bowiem zużył on korzyść.

Odnosząc się do argumentacji pozwanego Sąd I instancji wskazał, iż zgodnie z art. 21 ust. 1 pkt 3 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych wolne od podatku dochodowego są otrzymane odszkodowania lub zadośćuczynienia, jeżeli ich wysokość lub zasady ustalania wynikają wprost z przepisów odrębnych ustaw lub przepisów wykonawczych wydanych na podstawie tych ustaw. Zwolnione od podatku dochodowego są także inne odszkodowania lub zadośćuczynienia otrzymane na podstawie wyroku lub ugody sądowej do wysokości określonej w tym wyroku lub tej ugodzie, z wyjątkiem odszkodowań lub zadośćuczynień:

a) otrzymanych w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą,

b) dotyczących korzyści, które podatnik mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono.

Odnosząc treść powyższych przepisów do ustaleń poczynionych w niniejszej sprawie zdaniem Sądu Rejonowego należało wskazać, iż źródłem świadczenia na rzecz pozwanego była ugoda sądowa dotycząca odszkodowania z tytułu rozwiązania stosunku pracy. W ocenie Sądu Rejonowego wysokość ustalonego przez strony świadczenia przekracza wysokość odszkodowania wynikającego z art. 45 i następnego k.p. co jego zdaniem świadczy o tym, iż strony w ugodzie wykorzystały możliwość naprawienia innych szkód zgodnie z art. 415 k.c. w zw. z art. 300 k.p. brak zaś jest możliwości odtworzenia woli stron w zakresie ustalenia czy szkody te dotyczą korzyści które podatnik mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono czy są to szkody powstałe w majątku pracownika na skutek rozwiązania stosunku pracy niezależne od powyższych ewentualnych korzyści.

Zgodnie z przytoczonym przez Sąd Rejonowy poglądem zawartym w wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w G., w sprawie I SA/GI 1113/11, z dnia 3 lipca 2012 roku odszkodowania, których wysokość bądź zasady ustalania wynikają wprost z przepisów prawa, przyznawane na podstawie ugody zawartej przed sądem korzystają ze zwolnienia podatkowego

W ocenie Sądu Rejonowego skutkuje to uznaniem, iż wątpliwym jest wyłączenie ugody zawartej między stronami ze zwolnienia podatkowego wynikającego z ww. art. 21 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, a tym samym uznaniem, iż brak jest podstawy prawnej w żądaniu realizacji całości umówionego świadczenia. Skutkuje to uznaniem, iż art. 405 k.c. nie może mieć zastosowania w niniejszej sprawie.

Odnosząc się do zarzutu powoda, iż fakt powstania obowiązku podatkowego znajduje potwierdzenie w Indywidualnej Interpretacji Naczelnika Urzędu Skarbowego w Ł. Sąd Rejonowy wskazał, iż ma ona skutek prawny jedynie w stosunku do uczestników tegoż postępowania, pozwany J. M. nie był jego uczestnikiem, nie był o nim poinformowany i nie dano mu możliwości uczestniczenia w nim.

W przypadku zaś przyjęcia, iż doszło do bezpodstawnego wzbogacenia J. M., Sąd Rejonowy wskazał, że zgodnie z art. 409 k.c. obowiązek wydania korzyści lub zwrotu jej wartości wygasa, jeżeli ten, kto korzyść uzyskał, zużył ją lub utracił

w taki sposób, że nie jest już wzbogacony, chyba że wyzbywając się korzyści lub zużywając ją powinien był liczyć się z obowiązkiem zwrotu.

Kontynuując swój wywód Sąd Rejonowy wskazał, że pozwany w toku postępowania podnosił, iż utracił już powyższą korzyść, która została ona wykorzystana na koszty utrzymania jego dwojga dzieci, które studiuje poza miejscem zamieszkania, a twierdzenie to nie zostało przez powoda zakwestionowane. Ponadto Sąd Rejonowy wskazał, że powód nie wskazał także by pozwany miał obowiązek liczenia się z koniecznością zwrotu korzyści.

Mając powyższe na uwadze należało Sąd Rejonowy roszczenie powoda uznać za niezasadne, a tym samym za podlegające oddaleniu.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód zaskarżając go w całości, zarzucając mu:

1) naruszenie prawa materialnego a mianowicie przepisów:

a) art. 405 k.c. w związku z art. 300 k.p., poprzez jego niezastosowanie a w konsekwencji uznanie, że pozwany nie został bezpodstawnie wzbogacony,

b) art. 409 k.c. w związku z art., 300 k.p., poprzez jego niewłaściwą wykładnię, polegającą na uznaniu, że pozwany nie miał obowiązku liczenia się z koniecznością wydania korzyści i zwrotu jej wartości,

c) art. 410 § k.c. w związku z art. 300 k.p., poprzez jego niezastosowanie, co skutkowało uznaniem przez Sąd Rejonowy istnienia po stronie powoda zobowiązania wobec pozwanego świadczenia nienależnie wyegzekwowanej kwoty pieniężnej w wysokości 15.250,21zł.,

d) art.415 k.c. w związku z art. 300 k.p., poprzez jego niezastosowanie, co skutkuje naruszeniem przez Sąd Rejonowy podstawowej zasady odpowiedzialności opartej na winie sprawcy szkody, zgodnie z którą za szkodę odpowiada osoba, której zawinione zachowanie jest źródłem powstania szkody,

e) art. 917 k.c i art. 918 k.c. w związku z art. 300 k.p., poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegającą na błędnym uznaniu przez Sąd Rejonowy, że kwota odszkodowania przyznana pozwanemu ugodą sądową zawartą w dniu 22 listopada 2011 r. przed Sądem Okręgowym w Piotrkowie Tryb., sygn. akt V Pa 212/11, jest kwotą netto, do której powód winien doliczyć zaliczkę na podatek dochodowy od osób fizycznych i odprowadzić ją na konto organu podatkowego,

f) art. 9 ust. 1, art. 10 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1, art. 21 ust. 1 pkt 3, art. 21 ust. 1 pkt 3b, art. 31 i art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz.U. z 2012 r., poz. 361 ze zm.), poprzez ich niezastosowanie w sprawie, co skutkowało uznaniem przez Sąd Rejonowy, że odszkodowanie przyznane pozwanemu ugodą sądową, zawartą w dniu 22 listopada 2011 r. przed Sądem Okręgowym w Piotrkowie Tryb., sygn. akt V Pa 212/11, jest wolne od podatku dochodowego, co oznacza, że powód jako płatnik nie miał obowiązku naliczenia, pobrania i odprowadzenia zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych,

g) art. 8, art. 72 § 1, art. 73§2 , art. 75 §1, art. 76 c, art. 77a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (tj. Dz.U. z 2012 r., poz. 749 ze zm.), poprzez jego niezastosowanie, co skutkowało bezpodstawnym wzbogaceniem pozwanego kosztem majątku powoda,

h) art. 10, art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz.U. z 2010r. Nr 90, poz. 594 ze zm.) w związku art. 98§ 4 k.p.c. poprzez błędną wykładnię polegającą na błędnym uznaniu przez Sąd Rejonowy, że powód ma obowiązek ponownego uiszczenia na rzecz Sądu Rejonowego opłaty sądowej od pozwu w kwocie 827,00 zł., mimo jej uiszczenia na konto Sądu w dniu 30.05.2012 r. przy wnoszeniu pozwu wzajemnego, przy sprawie sygn. akt IV P 163/12, która toczyła się przed tym Sądem.

2) sprzeczność poczynionych przez Sąd Rejonowy ustaleń faktycznych z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, przez:

- a) przyjęcie, że powód nie doznał w swoim majątku szkody, za którą odpowiada pozwany,
- b) błędne uznanie, że pozwany nie został bezpodstawnie wzbogacony, a nawet jeżeli do tego doszło, że nie ma obowiązku zwrotu uzyskanej korzyści,

3) naruszenie przepisów procesowych, co miało lub mogło mieć wpływ na treść wydanego wyroku, a mianowicie:

- art. 233 k.p.c. przez błędną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego, wyrażającą się w uchybieniu obowiązkowi wszechstronnego i logicznego rozważenia tego materiału i w konsekwencji uznaniu, że pozwany nie ma obowiązku zwrotu powodowi kwot uzyskanych w drodze wszczętej bezpodstawnie egzekucji oraz kosztów z tego tytułu poniesionych przez powoda,
- 328§2 k.p.c., poprzez braki w uzasadnieniu wyroku, co uniemożliwia odczytanie motywów rozstrzygnięcia

W oparciu o powyższe zarzuty powód wniósł o :

1) zmianę zaskarżonego wyroku przez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 16.541,94 zł. wraz z odsetkami wyliczonymi zgodnie z pozwem z dnia 29.05.2012 r. .

2) zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu za obie instancje, składających się z opłaty sądowej za apelację oraz kosztów zastępstwa procesowego powoda w obu instancjach według norm przepisanych

ewentualnie

3) uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania - przy uwzględnieniu kosztów postępowania odwoławczego.

Ponadto powód wniósł wnosząc o dopuszczenie dowodu z dokumentu w postaci:

- wyciągu z konta bankowego powoda z dnia 30.05.2012 r. na okoliczność dokonania opłaty sądowej od pozwu w wysokości 828 zł., złożonego przez powoda w aktach sprawy toczącej się przed Sądem Rejonowym w Piotrkowie Trybunalskim - IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych pod sygn. Akt IV P 163/12, na okoliczność uiszczenia przez powoda opłaty sądowej od pozwu;
- Uchwały NR XXIV/444/12 Rady Miasta P. z dnia 29 sierpnia 2012 r. w sprawie zmiany nazwy jednostki budżetowej pod nazwą (...) oraz nadania statutu Zarządowi Dróg i Utrzymania Miasta, na okoliczność ustalenia właściwej nazwy powoda.

W odpowiedzi na apelację powoda pozwany wniósł o:

1. oddalenie apelacji w całości jako oczywiście bezzasadnej;
2. zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego z wyodrębnieniem kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

apelacja jest w znacznej części zasadna i jako taka skutkuje zmianą zaskarżonego wyroku.

Przedstawione przez Sąd I instancji w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku ustalenia faktyczne są prawidłowe i znajdują oparcie w zgromadzonym materiale dowodowym sprawy, dlatego też Sąd Okręgowy w pełni je akceptuje

i przyjmuje za własne, za wyjątkiem ustalenia, iż pozwany nie jest już wzbogacony, albowiem pozwany nie przedstawił na potwierdzenie powyższej okoliczności żadnych dowodów. Okoliczność ta zresztą nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, co zostanie omówione w dalszej części uzasadnienia.

Odnosząc się do zarzutów apelującego stwierdzić należy, iż są one zasadne, albowiem Sąd Rejonowy dokonując prawidłowych ustaleń faktycznych dopuścił się jednocześnie naruszenia przepisu art. 233 k.p.c. przez błędną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego.

W świetle poczynionych przez Sąd I instancji ustaleń faktycznych okolicznością bezsporną jest, iż strony zawarły ugodę przed sądem, mocą której zmieniły tryb rozwiązania umowy o pracę i ustaliły wysokość odszkodowania należnego pozwanemu, które niewątpliwie stanowi przychód ze stosunku pracy w rozumieniu art.12 ust 1 ustawy podatkowej. Kwestią sporną w niniejszej sprawie było ustalenie, czy powyższa kwota podlega opodatkowaniu, czy też, jak podnosi pozwany, korzysta ze zwolnienia od podatku na podstawie art. 21.1.ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz, u nrz.U.2012.361 j.t.). Zgodnie z treścią wskazanego przepisu wolne od podatku dochodowego są m.in.:

3)otrzymane odszkodowania lub zadośćuczynienia, jeżeli ich wysokość lub zasady ustalania wynikają wprost z przepisów odrębnych ustaw lub przepisów wykonawczych wydanych na podstawie tych ustaw oraz otrzymane odszkodowania lub zadośćuczynienia, jeżeli ich wysokość lub zasady ustalania wynikają wprost z postanowień układów zbiorowych pracy, innych opartych na ustawie porozumień zbiorowych, regulaminów lub statutów, o których mowa w art. 9 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.), z wyjątkiem:

- a)określonych w prawie pracy odpraw i odszkodowań z tytułu skrócenia okresu wypowiedzenia umowy o pracę,
- b)odpraw pieniężnych wypłacanych na podstawie przepisów o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników,
- c)odpraw i odszkodowań z tytułu skrócenia okresu wypowiedzenia funkcjonariuszom pozostającym w stosunku służbowym,
- d)odszkodowań przyznanych na podstawie przepisów o zakazie konkurencji,
- e)odszkodowań za szkody dotyczące składników majątku związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą,
- f)odszkodowań za szkody dotyczące składników majątku związanych z prowadzeniem działów specjalnych produkcji rolnej, z których dochody są opodatkowane według skali, o której mowa w art. 27 ust. 1, lub na zasadach, o których mowa w art. 30c,
- g)odszkodowań wynikających z zawartych umów lub ugód innych niż ugody sądowe.

Analiza okoliczności sprawy prowadzi do wniosku, iż wypłacone pozwanemu odszkodowanie nie było odszkodowaniem, którego wysokość lub zasady ustalania wynikają wprost z przepisów odrębnych ustaw lub przepisów wykonawczych wydanych na podstawie tych ustaw wypłaconym na podstawie przepisów prawa, albowiem przepisy nie przewidują odszkodowania w razie rozwiązania umowy o pracę za porozumieniem stron. W ocenie Sądu Okręgowego, pozwany otrzymał odszkodowanie z tytułu utraconych korzyści, albowiem powodowy pracodawca ustalił jej kwotę, biorąc pod uwagę koszty, jakie wiązałyby się z powrotem pozwanego do pracy (dowód: pismo powoda z dnia 7.11.2014 roku k-133,134). Odszkodowanie takie zaś podlega opodatkowaniu, co znajduje odzwierciedlenie w orzecznictwie sądów administracyjnych oraz powszechnych (wyrok NSA z dnia 3.11.1998 IIISA5536/98 oraz z dnia 12.05.2000, IIISA 1016/99).

Wbrew twierdzeniom pozwanego, na powódzie więc, jako płatnika, ciążył obowiązek na podstawie przepisów prawa podatkowego do obliczenia i pobrania od podatnika podatku i wpłacenia go we właściwym terminie organowi podatkowemu (art. 8 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz, u nrz.U.2012.361 j.t.), a przypomnieć

należy, iż zgodnie z treścią art.30 ustawy płatnik, który nie wykonał obowiązków określonych w art. 8, odpowiada za podatek niepobrany lub podatek pobrany a niewpłacony. Powód zasadnie więc pomniejszył wypłaconą pozwanemu kwotę odszkodowania o kwotę podatku, którą przekazał do Urzędu Skarbowego. Wobec powyższego zasadne są zarzuty powoda dotyczące naruszenia przez Sąd Rejonowy powołanych w apelacji przepisów ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz.U. z 2012 r., poz. 361 ze zm.).

Konsekwencją powyższego jest uznanie, iż pozwany bezpodstawnie w toku postępowania egzekucyjnego wyegzekwował od powoda kwotę stanowiąca równowartość pobranego przez powoda podatku, co skutkuje przyjęciem, iż jest on **wzbogacony o kwotę podatku, a to nakłada na niego obowiązek jej zwrotu pracodawcy** (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2013 r., I PK 171/12, LEX nr 1375021) **Na skutek bowiem uiszczenia przez powódkę należności publicznoprawnych obciążających pozwanego (zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych) powstał stan bezpodstawnego wzbogacenia pozwanego kosztem majątku powódki jako płatnika zaliczki na podatek i składek.** Wzbogacony podatnik (pozwany) zaoszczędził sobie wydatku odpowiadającego zapłaconej przez zubożonego (powódkę) podatku (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2013 r., I PK 171/12, Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 2013 **CSK 368/12**). Roszczenie powódki o zwrot zapłaconej za pozwanego kwoty podatku znajduje więc niewątpliwie oparcie w art. 405 k.c. W orzecznictwie Sądu Najwyższego od kilkudziesięciu lat przyjmuje się, **że podstawę prawną roszczeń płatnika, który zapłacił podatek obciążający podatnika, o zwrot zapłaconej kwoty stanowią przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu, czyli art. 405 i nast. k.c.** (por. wyrok Sądu Najwyższego z 17 czerwca 1980 r., IV CR 210/80, OSP 1981 nr 7-8, poz. 134 z glosą A.Ohanowicza). Płatnik, który z własnych środków uiszczył właściwemu organowi finansowemu należność z tytułu obciążającego podatnika podatku, może dochodzić od tego podatnika w drodze procesu cywilnego zwrotu uiszczonej za niego należności podatkowej - z tym jedynie zastrzeżeniem, że nie należy do drogi sądowej ocena prawidłowości ustalenia obowiązku podatkowego (uchwała Sądu Najwyższego z 3 kwietnia 1978 r., III CZP 18/78, OSNC 1978 Nr 12, poz. 218, wyrok Sądu Najwyższego dnia 24 listopada 2011 r., I CSK 66/11).

Dlatego też, uznając za zasadny zarzut apelującego naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 405 k.c. w związku z art. 300 k.p., poprzez jego niezastosowanie i w konsekwencji uznanie, że pozwany nie został bezpodstawnie wzbogacony, Sąd Okręgowy na podstawie art. 386. § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok i zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 14.380,00 złotych. Sąd zasądził powyższą kwotę wraz z ustawowymi odsetkami na podstawie art.481 k.c. od dnia 12 lipca 2012 roku do dnia zapłaty tj. od dnia doręczenia pozwanemu odpisu pozwu wzajemnego. Należy bowiem podnieść, iż przepisy regulujące instytucję bezpodstawnego wzbogacenia, a więc i nienależnego świadczenia, nie określają terminu, w jakim nastąpić ma wykonanie obowiązku zwrotu nienależnego świadczenia; nie można też wyznaczyć tego terminu, odwołując się do natury zobowiązania, z którego świadczenie wynika. **Zobowiązania te mają więc charakter bezterminowy.** W przypadku zobowiązań o charakterze terminowym przyjmuje się, że wierzytelność jest wymagalna, jeśli nadszedł termin świadczenia, skoro od tej daty wierzyciel może domagać się spełnienia świadczenia. **W przypadku zobowiązań bezterminowych, termin spełnienia świadczenia nadchodzi z momentem wezwania (art. 455 k.c.); gdy wezwanie nie następuje, dochodzi do swoistego "wymuszenia" początku wymagalności na zasadach określonych w art. 120 § 1 zdanie drugie k.c. Wniesienie pozwu jest niewątpliwie formą aktywności wierzyciela, którą można zaliczyć do wymienionych w art. 123 § 1 pkt 1 k.c.** (tak LEX nr 1504855 ,wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 2014 r., V CSK 421/13).

Sąd uznał roszczenie powoda w zakresie odsetek od dnia 1.02.2012 roku do dnia 11.07.2014 roku, za bezzasadne, jak również w zakresie kwoty 2.161,94 złote. Sąd Okręgowy uznał, iż koszty postępowania egzekucyjnego, jak również niniejszego postępowania, nie mogą stanowić przedmiotu postępowania, albowiem odpowiedzialność wzbogaconego nie może wykraczać poza granice wzbogacenia, a w niniejszej sprawie granice te wyznacza kwota uiszczonego przez powoda podatku. W wypadku zaś wystąpienia nierówności pomiędzy wielkością tego, co bez podstawy prawnej ubyło z majątku zubożonego i wartością tego, co bez podstawy prawnej powiększyło majątek wzbogaconego, niższa kwota określa wartość bezpodstawnego wzbogacenia (tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2000 r., V CKN 32/00,

LEX nr 52429). Powód winien dochodzić od pozwanego zwrotu kosztów postępowania egzekucyjnego oraz niniejszego postępowania ewentualnie na zasadach ogólnych, w trybie postępowania cywilnego.

Dlatego też, Sąd w tej części, na podstawie art. 385 k.p.c., oddalił apelację.

Odnosząc się zaś do kwestii wyzbycia się przez pozwanego wartości bezpodstawnego wzbogacenia stwierdzić należy, iż okoliczność nie może być przedmiotem rozważań w niniejszej sprawie, albowiem wzbogacenie pozwanego nie polegało na zwiększeniu jego aktywów, lecz na zaoszczędzeniu sobie wydatku, odpowiadającego zapłaconej przez zubożonego (powódkę) podatku. Powód nie mógł się więc wyzbyć wzbogacenia.

Zasadnie zaś podniósł apelujący zarzut naruszenia przez Sąd I instancji art. 10, art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz.U. z 2010r. Nr 90, poz. 594 ze zm.) w związku art. 98§ 4 k.p.c. poprzez błędną wykładnię polegającą na błędnym uznaniu przez Sąd Rejonowy, że powód ma obowiązek ponownego uiszczenia na rzecz Sądu Rejonowego opłaty sądowej od pozwu w kwocie 827,00 zł., mimo jej uiszczenia na konto Sądu w dniu 30.05.2012 r., przy wnoszeniu pozwu wzajemnego, przy sprawie sygn. akt IV P 163/12, która toczyła się przed tym Sądem. W tej sytuacji Przewodniczący wyda stosowne zarządzenie o jego zwrocie.

Mając na uwadze, iż powód wygrał proces w 87% %, Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art.100 k.p.c. w zw. z § 11 ust. 2 w związku z § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenie przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.), zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2.052,00 złote, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za I instancję, zaś na podstawie art.100 k.p.c. w zw. z § 11 ust. 2 i § 6 pkt 5 oraz § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenie przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.) Sąd Okręgowy, zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 692,00 złote, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za instancję odwoławczą.

Stosownie do powyższych rozważań, Sąd Okręgowy orzekł, jak w sentencji.